

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1916 kl. 1.30 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om beredande av större möjlighet för städer och tätt bebyggda samhällen i Västerbottens och Norrbottens län, att erhålla ved från statens skogar.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisade motioner av lika lydelse, nr 58 i första kammaren av herr *Rosén* m. fl. och nr 115 i andra kammaren av herr *Wiklund* m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att snarast möjligt sådana åtgärder vidtagas, att städer och tätt bebyggda samhällen i Västerbottens och Norrbottens län må beredas större möjlighet till erhållande av ved från statens skogar.

Till stöd härför hava motionärerna anfört följande:

»Den av 1915 års riksdag för sin del antagna förordningen om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, har, såsom vid ärendets behandling i kamrarna förutsades, framkallat missnöje bland de enskilda skogsägarna på grund av den alltför stora inskränkningen i deras äganderätt. Även bland dem, som skola övervaka förordningens efterlevnad, synes man redan vara övertygad om att betydande ändringar måste ske, och från detta håll ha röster höjts, att förordningen borde upphävas redan av årets riksdag. Ett yrkande om mera genomgripande ändringar torde

dock sakna utsikt att nu vinna riksdagens bifall, då praktisk erfarenhet om förordningens verkningar icke ännu förefinnes.

Emellertid är det uppenbart att förordningen kommer att vålla städer och tätt bebyggda samhällen inom Västerbottens och Norrbottens län svårigheter av betänkligaste slag i fråga om tillförseln av bränsle. Virke, som erfordras för oundgängligt husbehov inom eget och angränsande skifteslag, får enligt nu gällande förordning avverkas utan föregående utstämpling. Även om stad är att hänföra till skifteslag och barrträd sålunda få fällas i närmast liggande byar för upphuggning av ved till försäljning i staden, är det naturligt att därmed ingenting vinnes, ty dels är skogstillgången i städernas närhet så ringa, att den icke motsvarar behovet, dels skulle priset på veden stiga ofantligt genom en sådan begränsning av det område varifrån tillförsel är möjlig. Björk får ju avverkas utan utstämpling, varför sådan ved kan erhållas, men denna ställer sig alldeles för dyr för eldning i köken. I kronoskogarna förekommer på vissa trakter mycket björk, som bör tillvaratagas.

Innevarande vinters starka och ihållande köld har vållat en långt större förbrukning av ved än den i de ifrågavarande orterna vanligen förekommande. En följd härav och av vagnbristen vid järnvägarna är, att på vissa platser vedtillgången redan nu är ytterst knapp. Detta förhållande kommer hädanefter att förvärras genom den med anledning av fjolårets skogslagstiftning så gott som fullständigt avstängda tillförseln av barrved från närliggande trakter.

Under sådana förhållanden synes det vara en statsmakternas angelägenhet att sörja för erforderlig vedtillförsel från kronans skogar. Visserligen ha redan nu åtgärder i sådan riktning vidtagits i de ifrågavarande länen liksom över hela landet, men dessa äro endast tillfälliga och framkallade i syfte att reglera vedpriserna på grund av den fördyring av veden som ägt rum överallt. Inom Västerbottens och Norrbottens län erfordras åtgärder, som bestå så länge den nuvarande skogslagstiftningen gäller.

I kronoskogarna inom angivna län finnes stor tillgång på kullblåst, oväxtlig och skadad skog, som icke tillvaratages. Även om denna skog på grund av dess belägenhet långt från kommunikationsled icke skulle kunna tillgodogöras så, att staten får någon som helst inkomst av densamma, synes det dock vara ekonomiskt fördelaktigt och ur skogsvårdssynpunkt lämpligt, att mindrevärdiga träd, hellre än att de skola ruttna ner till ingen nytta och hindra åter-

växten, användas såväl till kolning som bränsle, varigenom även till synes värdelösa skogseffekter komma till användning och arbets-tillfällen uppstå. Därest avverkning av ved å viss trakt skall ske, kan denna ej äga rum under samma vinter, som veden skall användas, såsom under innevarande vinter skett, utan måste avverkningen äga rum så, att veden kan uppläggas för torkning under minst ett år. Avverkningen behöver icke heller verkställas genom skogsstatens försorg, utan torde kunna upplåtas även åt kommuner och enskilda.

Av det anförda torde framgå dels att en hotande vedbrist med därav följande prisstegring i städer och andra tätt bebyggda samhällen blir den närmaste följderna av nu gällande skogslagstiftning för de båda nordligaste länen, dels att i kronoskogarna finnes riklig tillgång på sådan skog, såväl barr- som björk-, vilken icke lämpar sig för annat ändamål än upphuggning till ved, och då det synes oss vara en statens angelägenhet att förebygga angivna betänkliga följder av sin skogslagstiftning för de båda nordligaste länen, tilllåta vi oss hemställa, — —»

I motiveringen till motionerna framhålla motionärerna, hurusom genom stadgandena i den sistlidet är givna förordningen om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, tillförseln av till bränsle lämpat virke till städer och liknande samhällen inom nämnda landsdelar väsentligen försvårats, ävensom att i anledning härav vedbrist är att befara inom ifrågavarande län.

Utskottet.

Enligt utskottets förmenande är det ännu för tidigt att draga bestämda slutsatser beträffande den nya förordningens verkningar på vedtillgången å de uppgivna orterna. Berörda förordning har trätt i kraft först med innevarande år, och någon erfarenhet om följderna kan således icke hava vunnits. Att redan nu i anledning av den nya skogsförordningens tillkomst vidtaga åtgärder av bestående art i det syfte motionärerna angivit, kan utskottet alltså icke finna av förhållandena påkallat. Vad för övrigt beträffar frågan om att genom ett bättre utnyttjande av statens bränsleresurser förekomma en hotande vedbrist i omförmälda län, vill utskottet erinra därom, att utskottet i utlåtande till riksdagen denna dag hemställt om åtgärder i syfte att en omfattande vedavverkning å skogsmarker, som stå under domänstyrelsens förvaltning, måtte under innevarande år komma till

stånd, på det att för nästinstundande konsumtionsår vedtillgången i landet må ökas. Givetvis äro nämnda åtgärder avsedda att bereda jämväl befolkningen i ifrågavarande län de med desamma åsyftade fördelar. Utskottet vill härvid särskilt framhålla, att utskottet tillika hemställt om uppförande av ett förslagsanslag av högst 200,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts beprövande användas för underlättande av möjligheten att under nästinstundande konsumtionsår tillhandahålla den mindre bemedlade befolkningen ved från allmänna skogarna till billigast möjliga priser eller till prislägen, som ungefär motsvara de under normala förhållanden gällande. Därest anslaget av riksdagen beviljas, läser Kungl. Maj:t ej underlåta att, för den händelse någon del av landet skulle visa sig mer vanlottad än andra uti ifrågavarande avseende, därtill taga tillbörlig hänsyn vid anslagets disponerande. Härtill kommer, att domänstyrelsen, som beaktat den i berörda län hotande vedbristen, genom cirkulär till överjägmästarna i samma län den 8 nästlidna februari meddelat vissa föreskrifter till avvärjande eller mildrande av densamma. I cirkuläret anmodas jägmästarna i länen att, där vedavverkning å kronans skogar för närvarande pågår, söka bedriva denna i största möjliga omfattning ävensom att till instundande sommar vidtaga vissa angivna åtgärder i syfte att en med hänsyn till förhållandena och påräknelig efterfrågan i möjligaste mån forcerad avverkning av till bränsle lämpat virke må komma till stånd å de kronans skogar, från vilka tillförsel av sådant virke till stad eller större bebyggd ort lämpligen kan ske. Vidare anbefallas skogsingenjörerna i nämnda län att tillse, att innehavare av enskild skog må med minsta omgång erhålla tillstånd att å denna avverka till brännved tjänligt virke. Genom angivna åtgärder läser faran för bristande vedtillgång inom omförmälda län kunna i avsevärd grad förebyggas.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1916.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Reservationer

av herrar *Fahlén, Holmquist* och *Öberg*, som ansett, att till sista punkten i utskottets motivering bort läggas:

»Därest erfarenheten skulle komma att bekräfta, vad motionärerna befara rörande de nya skogslagarnas blivande verkningar, synes i varje fall den rätta vägen att undanröja ett dylikt missförhållande icke vara den av motionärerna anvisade, utan torde då riktigare vara att genom lämpliga jämkningar i lagstiftningen råda bot på omförmälda missförhållanden»;

av herr *Hage*, som ansett, att utöver det ovan anförda jämväl följande punkt bort ingå i utskottets motivering:

»Men under tiden intill dess detta hinner ordnas, torde man kunna ifrågasätta, att staten inskrider genom en ökad avverkning från statens skogar.»